

ירושלים 32°

הסדר טיעון, חנינה מהנשיא - וגם המהפכה המשפטית: כל האפשרויות לעצירת משפט נתניהו

בפעם האחרונה שבה העיד נתניהו במשפטו הגיע שגריר ארה"ב בישראל האקבי לביקור מפתיע באולם בית המשפט • ביקורתו על ההליך נגד רה"מ מצטרפת לקולות נוספים הקוראים לבטל את המשפט, בהם של הנשיא טראמפ • עיכוב הליכים, חזרה מכתב האישום ומהלכים שמקדמת הממשלה: פרופ' יורם רבין, נשיא המסלול האקדמי המכללה למנהל, פירט ל-N12 על הדרכים האופציונליות - ועל מידת סבירותן

יעל יפה | N12 | פורסם 22/07/25 17:15

ראש הממשלה בנימין נתניהו בבית המשפט, ארכיון | צילום: ראובן קסטרו

השבוע ראש הממשלה בנימין נתניהו היה אמור לסיים להעיד במשפטו עד לסוף פגרת הקיץ בתחילת ספטמבר. בפעם האחרונה שהעיד נתניהו, ביום רביעי האחרון, הספיק אפילו

שגריר ארה"ב מייד האקבי לבקר באופן חסר תקדים במשפט, כשהוא חמוש בבובת באגס באני, ומותח ביקורת על כך שהמשפט בכלל מתנהל. בכך, הוא הצטרף לקריאותיו של נשיא ארה"ב דונלד טראמפ ושל אחרים לבטל את המשפט או להגיע להסדר טיעון עם נתניהו כדי לסיים את הסאגה הזו.

מה האפשרויות של נתניהו להיפטר מהמשפט שלו, ומה הסיכוי שלהן? בדקנו עם פרופ' יורם רבין, נשיא המסלול האקדמי המכללה למנהל ומומחה למשפט פלילי.

אופציה ראשונה: הסדר טיעון

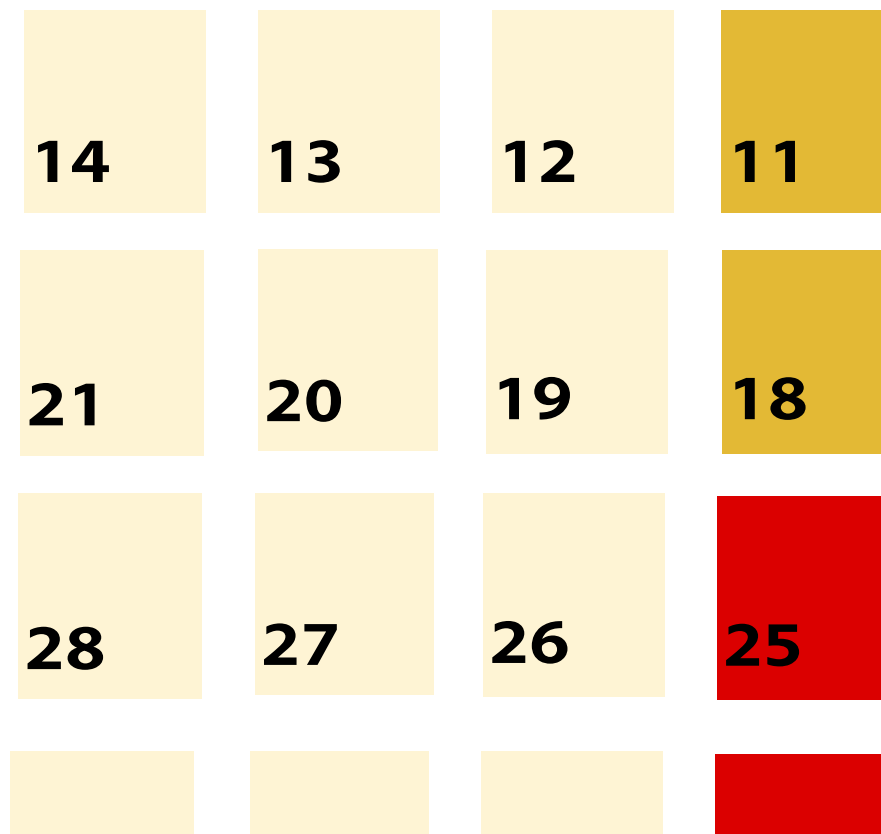
"הסדר טיעון הינו פשרה מסוימת, שמביאה בחשבון את הסיכונים של שני הצדדים", הסביר פרופ' רבין. "התביעה מסתכנת בזיכוי, והנאשם מסתכן בכך שהוא יורשע. בדרך כלל הסדר טיעון נעשה על בסיס הנחה שהראיות בתיק לא נוטות באופן מובהק לשני הצדדים ולכן יש להם אינטרס להתפשר. במקרה של נתניהו למשל, התביעה יכולה להסכים להתפשר על השוחד ולהסתפק בעבירות של הפרת אמונים או לוותר על פרשות שלמות - למשל על האישום בתיק 4,000 תמורת האישום בתיק 1,000".

בהקשר הזה צריך להזכיר שכבר בעבר היו מגעים להסדר טיעון בין הצדדים במשפט של נתניהו, אך הוא סירב שיוטל קלון שמשמעותו הרחקה מהחיים הפוליטיים.

אינטראקטיבי

שפט נתניהו: ת לדחיית העדות

4	3	2	1
11	10	9	8
18	17	16	15
25	24	23	22
1	31	30	29
8	7	6	5
15	14	13	12
22	21	20	19
1	28	27	26

8	7	6	5
15	14	13	12
22	21	20	19

על מנת להגיע להסדר טיעון ניתן גם לפנות לגישור פלילי, אופציה שכאמור הועלתה בעבר על ידי בית המשפט ואחד מהסנגורים במשפט של נתניהו, אך נדחתה על ידי הצדדים. בכל מקרה, ככל שמגיעים להסדר טיעון, בית המשפט יצטרך לאשר אותו - ולוודא שהוא לא מנוגד לאינטרס הציבורי.

הצעה להסדר טיעון כבר נדחתה בעבר על ידי הצדדים. נתניהו בבית המשפט, ארכיון | צילום: מוטי מילרוד, הארץ

אופציה שנייה: חנינה מהנשיא

"סמכות החנינה מסורה באופן בלעדי לנשיא המדינה לפי חוק יסוד הנשיא", הסביר פרופ' רבין. "בפסק הדין ברזילי, שעסק בחנינה שהעניק הנשיא חיים הרצוג לראשי השב"כ בפרשת קו 300 עוד לפני שהם הועמדו לדין - נקבע בדעת רוב שהנשיא יכול להעניק חנינה

במקרה כזה, בניגוד לדעת המיעוט של השופט אהרן ברק, שהיה סבור שחנינה היא סמכות שיורית של הנשיא שניתן להעניקה רק לאחר הרשעה".

ואולם, חנינה בטרם הרשעה על ידי הנשיא היא נדירה מאוד ונעשתה רק בפרשת קו 300. ככל והנשיא הרצוג יעשה שימוש בסמכות זו, סביר שהסוגיה תתגלגל לפתחו של בג"ץ. במקרה כזה, מכיוון שסמכות החנינה של הנשיא היא רחבה וכמעט ללא שיעור - העריך פרופ' רבין כי הסיכוי שבג"ץ יתערב ויפסול חנינה שהעניק הנשיא היא נמוכה מאוד. זאת, בעיקר אם "הנשיא ינמק את החנינה בצורך של איחוי קרעים בעם והפסקת מחול השדים".

"הסיכוי שבג"ץ יתערב ויפסול חנינה שהעניק הנשיא היא נמוכה מאוד". הרצוג ונתניהו, ארכיון | צילום: יונתן זינדל, פלאש 90

אופציה שלישית: עיכוב הליכים שבפועל יבטל את המשפט

היועץ המשפטי לממשלה אוחד בסמכויות של עיכוב הליכים. בעבירות מסוג פשע, כמו עבירת שוחד שבה כאמור מואשם נתניהו, ניתן לעכב הליכים לתקופה של עד חמש שנים ולאחר מכן לא ניתן כבר לחדש את המשפט. המשמעות במקרה כזה היא ביטול המשפט דה פקטו. סמכות זו של היועצת המשפטית לממשלה גלי בהרב-מיארה רלוונטית במיוחד בימים שבהם הממשלה מבקשת להדיח אותה מתפקידה ולמנות אדם אחר במקומה, וגם על רקע הצעות חוק שמבקשות לפצל את תפקיד ראש התביעה מתפקיד היועץ המשפטי לממשלה.

"גורם אחר שימונה במקום היועצת המשפטית לממשלה יוכל לקבל החלטה על עיכוב הליכים", הסביר פרופ' רבין. "אך עם זאת, החלטה כזו חייבת להיות מנומקת כראוי, אחרת בג"ץ יוכל לקבוע שהיא לא סבירה".

מחזיקה בסמכות קריטית בימים שבהם הממשלה מבקשת להדיחה. היועמ"שית גלי בהרב-מיארה, ארכיון | צילום: יונתן זינדל, פלאש 90

אופציה רביעית: חזרה מכתב האישום על ידי התביעה

לפי חוק סדר הדין הפלילי, לתובע יש אפשרות לחזור מכתב האישום. פרופ' רבין הבהיר: "מי שאוחז בסמכות לחזור מכתב האישום הוא התובע הספציפי שמנהל את ההליך". כלומר, במקרה של נתניהו, פרקליט מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה), עו"ד יהונתן תדמור. "עם זאת, במקרים שבהם מדובר במשפט משמעותי ובעל חשיבות ציבורית כמו משפט נתניהו, סביר שהפרקליט שמנהל את התיק יקיים התייעצות עם פרקליט המדינה והיועצת המשפטית לממשלה שמלווים את התיק".

פרופ' רבין הוסיף: "אנו למדים מהתקשורת כי בשלב זה קיימת הסכמה בין כל גורמי הפרקליטות שאין הצדקה לחזור מכתב האישום. עם זאת, מחלוקת כזו בין גורמי הפרקליטות יכולה להיווצר במקרה שימונה יועץ משפטי אחר לממשלה או ראש אחר לתביעה הכללית (ככל ויתקבלו הצעות החוק של הקואליציה שמונחות על שולחן הכנסת בנושא). במצב כזה היועמ"ש או ראש התביעה הכללית יוכלו להורות לתובע (תדמור) לחזור בו מכתב האישום ואם ימאן לעשות כן - לפטר אותו. אין ספק כי גם נגד החלטות מהסוג הזה יוגשו עתירות לבג"ץ. בשלב זה, קשה להעריך את התוצאות של עתירות כאלה - שתלויות גם בהרכב השופטים שיידונו בהן".

יכול לחזור בו מכתב האישום. עו"ד יהונתן תדמור, ארכיון | צילום: חיים גולדברג, פלאש 90

ומה עם המהפכה המשפטית?

שתי האופציות האחרונות (עיכוב הליכים וחזרה מכתבי האישום) ממחישות את החשיבות בתשומת הלב לחקיקה של המהפכה המשפטית, למהלכים שהממשלה מקדמת בדבר הדחת היועמ"שית ולחוקים שישנו את סמכויות האדם המאייש את התפקיד. מה הסיכוי אם כן לעצור את משפט נתניהו בדרך כזו או אחרת?

"זה לא כל כך פשוט, צריך לקדם כמה מהלכים במקביל כדי שזה יקרה - פיטורי היועצת, פיצול סמכויות ומינוי של גורמים אחרים - ובדרך להתגבר על כמה עתירות משמעותיות בבג"ץ", אמר פרופ' רבין. "גם הרכב המוטבים של השופטים בעתירות הללו הוא חשוב, ומי שקובע אותו בשלב זה הוא נשיא בית המשפט העליון השופט יצחק עמית. גם אם תעבור הצעת חוק שתאפשר לקבוע את ההרכב באופן רנדומלי ויהיה הרכב שמרני, החלטה כזו או אחרת אינה בכיס של אף אחד - השופטים הם עצמאיים. בקיצור, הרבה כוכבים צריכים להסתדר בכיוון מסוים כדי שניתן יהיה לעצור את המשפט".

חדשות	תוכניות חדשות 12			הגדרות	
ביטחוני	כלכלה	מדע וסביבה	סדר עולמי	מהדורה ראשונה	תנאי שימוש
פוליטי	ספורט	צרכנות	תוכנית חיסכון	חדשות סוף השבוע	מדיניות פרטיות
פלילי	תרבות	נדל"ן	שש עם	מהדורת היום	צור קשר
בארץ	בריאות	תחזית מזג האוויר	אולפן שישי	המייל האדום	הסדרי נגישות

בעולם	דיגיטל	אלימות נגד נשים	פגוש את העיתונות
חינוך	אחד ביום	תאונות דרכים בישראל	המהדורה המרכזית
פרשנות	TECH12	חמש עם רפי רשף	